

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Oslo, 29. juni 2009

Vår ref. 09/00008
Deres ref.: 200901614-/HW
Saksbehandler: John Stigum

Att.: Marit Lie

Høring av forslag om å innføre kombinasjonsadvarsler (tekst og bilde) på tobakkspakningene

Kreftforeningen takker for mottatt høringsnotat om forslag om å innføre en kombinasjon av tekst- og bildeadvarsler på tobakkspakningene fra og med 1. januar 2011. Vi støtter forslaget og vil her gi en kortfattet redegjørelse for våre synspunkter.

Det foreligger i dag, som departementet påpeker, flere gode argumenter for å innføre kombinasjonsadvarsler i Norge. Undersøkelser viser for eksempel at kombinasjon av tekst og bilde har god virkning på befolkningens kunnskaper om helseskader, og at advarslene har positiv effekt på de som ennå ikke har begynt med tobakk og hos brukere som ønsker å slutte. I følge Verdens helseorganisasjon (WHO) er bildeadvarsler effektive overfor røykere generelt, men spesielt overfor barn som har foreldre som røyker og som derfor står i fare for å begynne å røyke selv. I tillegg er bilder et godt virkemiddel overfor fremmedspråklige (eller andre) som har vanskeligheter med å lese og forstå tekstinformasjon på tobakkspakningene. Gitt kunnskapen vi i dag har om sammenhenger mellom sosial bakgrunn og helse, som for eksempel at foreldres levevaner og helse ofte overføres til egne barn, mener vi at innføring av sterke bildeadvarsler vil være et virkemiddel for å utjevne sosiale forskjeller når det gjelder røykevaner og helse. Evalueringer fra Canada og Singapore, som var blant de første til å innføre kombinasjonsadvarsler, viser at både røykere og ikke-røykere påvirkes av bildeadvarsler. Røykere i disse landene blir i større grad enn tidligere oppmerksom på helseskadene og mer motivert til å slutte. I tillegg viser undersøkelser at bildeadvarslene gjør sigarettpakkene mindre attraktive og påvirker røykeres valg om å slutte.

Departementet ønsker tilbakemeldinger fra høringsinstansene om hvilke type bilder som vil ha best effekt i forhold til målsettingen. Kreftforeningen har ikke mulighet til å anbefale noen typer bilder fremfor andre. Imidlertid bør anbefalinger fra andre land som har erfaring med bruk av kombinerte bildeadvarsler være veiledende. Sterke bilder som viser alvorlige medisinske tilstander har for eksempel vist seg å ha god effekt. Undersøkelser viser også at det kan være formålstjenelig å skreddersy advarsler rettet mot ungdom. Kreftforeningen mener departementet må sørge for at konkrete røykesluttråd blir en del av budskapet på de nye tobakkspakningene, uavhengig av hvilke bilder som benyttes i kombinasjonsadvarsler.

Det er kjent at tobakksindustrien har vurdert å legge inn for eksempel lydfiler i sigarettpakningene for å tiltrekke seg ungdom. Til nå har dette ikke blitt gjennomført, men ideen viser at tobakksindustrien går nye veier for å nå nye forbrukere. Lærdommen av dette må være at normativ forebyggende helsearbeid også må være nyskapende når det gjelder å bekjempe fremtidig tobakksbruk. EUs direktiv for merking av tobakksvarer (direktiv 2001/37EF) ble implementert i norsk rett i 2001 og er utgangspunkt for merkeforskriften som regulerer dagens advarselmerking av tobakksvarer. Det er varslet at det vil bli en høring i EU-landene i forbindelse med en revisjon av dagens kombinasjonsadvarsler. Kreftforeningen anbefaler Helse- og omsorgsdepartementet å undersøke påvirkningsmuligheter for å være med å utvikle fremtidige virkemidler og advarsler når den tid kommer. Kreftforeningen ønsker Helse- og omsorgsdepartementet lykke til med det videre arbeidet med å innføre nye tekst- og bildeadvarsler på tobakkspakningene.

Med vennlig hilsen

Kreftforeningen

Anne Lise Ryel
Generalsekretær